

Čís. 11838.

Zákon ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931, na ochranu osob oprávněných požadovati výživu, výchovu nebo zaopatření.

»Zavázaným« podle § 5 zákona jest, koho stihá z jakéhokoliv právního důvodu povinnost k výživě, výchově nebo zaopatření jiného, aniž se vyžaduje, by o povinnosti té již bylo i soudem rozhodnuto.

I při prozatímním opatření podle § 5 zákona může soud žádati osvědčení nároku.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1932, R I 565/32.)

Návrh nemanželského dítěte, by mu bylo proti muži, jehož žalovalo o uznání otcovství a o placení výživného, povoleno prozatímní opatření, byl odůvodňován ustanovením § 1 a 5 zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931, ježto žalovaný jest prý podle práva povinen výživné platiti, protože žalující strana žádala proti žalovanému o určení výživného soudem a protože k zajištění výživného na jeden rok lze povolití prozatímní opatření i bez listinného průkazu anebo bez osvědčení. Soud první stolice návrh zamítl. Důvody: Podle § 1 zákona čís. 4/31 sb. z. a n. jsou uloženy povinnosti jen tomu, kdo jest právně zavázán k výživě, výchově, nebo zaopatření jiného. Podle § 5 zákona může navrhnouti proti zavázanému (§ 1 zák.) k zajištění výživného prozatímní opatření ten, kdo se domáhá, by soud stanovil nárok na výživné. Poněvadž žalovaný není ještě dosud právoplatně uznán za otce žalující strany, protože se teprve o to vede spor, zda žalovaný jest otcem, a protože tedy žalovaný dosud není právně k výživě zavázán, musel soud návrh na prozatímní opatření jako neodůvodněný zamítnouti. Rekursní soud prozatímní opatření povolil a uvedl v otázce, o níž tu jde, v důvodech: Mylný jest názor soudu prvního, že prozatímní opatření nebylo lze povolití z důvodu, že žalovaný není dosud právoplatně uznán za otce žalující strany, protože se dosud vede spor, zda otcem jest, a protože není dosud právně k výživě dítěte toho zavázán. Prvý soud nesprávně si vykládá slova »kdo jest právně zavázán« v § 1 a »zavázaný« v § 5 zák. ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931 míně, že tím jest míněna osoba právoplatně soudem za povinnou k alimentaci již uznaná. Jak ze smyslu obou citovaných paragrafů vyplývá, míněna jest však jako právně k alimentaci zavázaná osoba, která jest k tomu podle práva, tedy buď podle zákona, buď podle smlouvy zavázána, neboť právní závazek k výživě vzniká nejen ze zákona, nýbrž i z právního jednání (§ 859 obč. zák.), ze smlouvy. Kdyby byl zákonodárce pomýšlel obmeziti dluh zavázaných osob jen na závazky ze zákona, byl by jistě za slovo »právně« položil dodatek co bližší určení »ze zákona« (srov. Růžek: K výkladu zákona alimentárního ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. z r. 1931 — Soudcovské Listy 1931, str. 220). Ostatně, i kdyby toto mínění mělo býti správným, neměly se jím rozuměti osoby k tomu právoplatně soudem za povinné uznané, po případě soudně vykonatelný závazek podle smíru na sebe vzavší a pod., nýbrž osoby, kterým zákon sám tento závazek ukládá, tedy osoby podle zákona k tomu povinné, neboť odporovalo by sluš-

nosti i mravnosti, by se zákonodárci přikládal úmysl, že by požadoval od osoby k alimentaci povinné povinnost k vykonávání činnosti v § 1 cit. zák. uvedené teprve od té doby, kdyby osoba ta byla k plnění alimentačnímu právoplatně odsouzena nebo se k alimentaci podle smíru uvolila. Že tomu tak, vyplývá i jasně z obsahu § 4 cit. zák., který mluví o soudním domáhání a stanovení tohoto závazku alimentačního tím, kdo závazek uvedený v § 1 již má. To plyne také zcela nepochybně z doslovu i smyslu § 5 cit. zák., který skýtá právo žádati prozatímní opatření tomu, kdo se domáhá, by soud stanovil nárok na výživu, výchovu nebo zaopatření nebo plnění z něho jdoucí proti zavázanému, při čemž cituje § 1 cit. zák. Tím jest nepochybně vysloveno, že zavázaným po rozumu § 1 i § 5 cit. zák. míněna jest osoba, která jest právně k alimentaci povinnou, a proti níž možno se soudního stanovení této její povinnosti domáhati. Ježto pak dle cit. § 5 jest povoliti zatímní opatření podle § 379 ex. ř. navrhovateli, aniž by musil prokázati listinou svou pohledávku a osvědčiti v paragrafu tom zákonem jinak požadované nebezpečnosti zmaření nebo značného ztížení dobývání dávek alimentačních, pochybil prvý soudce, nepovoliv za tohoto stavu věci žalující straně žádané zatímní opatření (§ 292 ex. ř.).

Nejvyšší soud v otázce, o niž tu jde, nevyhověl dovolacímu rekursu a uvedl v tomto směru v

d ů v o d e c h:

Jest se předem zabývatí základní otázkou, totiž výkladem, který rekursní soud dává výrazu »zavázaný« podle zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931 a který stěžovatel označuje za nesprávný, ovšem neprávem; označení tím zákon míní prostě osobu, kterou stihá z jakéhokoli právního důvodu povinnost k výživě, výchově nebo zaopatření jiného, nevyžaduje však, by o povinnosti té již bylo i soudem rozhodnuto. V té příčině odkazuje se ke správnému odůvodnění napadeného usnesení, k němuž se ještě dodává: Ustanovení § 5 citovaného zákona má ulehčiti podmínky prozatímního opatření pro nároky na výživu, výchovu a zaopatření proti ustanovením § 379 a dalších ex. ř., jak výslovně zdůrazňuje zpráva ústavněprávního výboru poslanecké sněmovny o usnesení senátu k vládnímu návrhu zmíněného zákona (tisk 764 poslanecké sněmovny Národního shromáždění 1930); při výkladu však, jež označení »zavázaný« dává rekurent, bylo by dosažení prozatímního opatření ještě stíženo. Že význam »zavázaný« jest týž i v § 1 i v § 5 cit. zák., jest ovšem nepochybné a zdůrazňuje to nad to výslovně odkaz na § 1 připojený k označení tomu v § 5 zák.; z této okolnosti však rekurent pro podporu svého výkladu nemůže nic dovoditi; klade-li důraz na slůvko »právně« v § 1 zákona, jest odkázati na vývody napadeného usnesení, že tím má býti zdůrazněno, že nejde o závazek k výživě jen ze zákona, nýbrž i z jiného právního důvodu. Shora zmíněné ulehčení při povolení prozatímního opatření podle § 379 a dalších ex. ř. záleží podle § 5 zákona č. 4/1931 v tom, že tomu, kdo se domáhá nároku na výživné, netřeba osvědčiti, že by jinak dobytí pohledávek bylo zmařeno nebo stíženo, jak by toho bylo podle § 379 ex. ř. potřebí; další úleva,

kteřou § 5 stanoví, že navrhovatelé netřeba prokázati listinou pohledávkou, netýká se prozatímního opatření podle § 379 ex. ř., nýbrž jen zajištění podle práva platného na Slovensku, kde se jinak podle § 223 ex. zákona zák. čl. LX/1881 v doslovu § 50 zákonného článku LIV/1912 a čl. V. čís. 20 a 21 zákona ze dne 19. ledna 1928, číslo 23 sb. z. a n. vyžaduje, by vznik, objem a splatnost pohledávky byly prokázány některou z listin tam uvedených. Jinak na náležitostech prozatímního opatření podle § 379 ex. ř. nebylo § 5 zákona čís. 4/1931 nic měněno a může soud žádati podle § 389 ex. ř. osvědčení nároku. V souzeném případě soud procesní to sice neučinil, než právem, ježto toho nebylo třeba, ana pravděpodobnost nároku vyplývá z doznání žalovaného, že koncem září 1928 s nemanželskou matkou tělesně obcoval, a z výpovědi nemanželské matky, že žalovaný s ní v kritické době obcoval, naposled v prosinci 1928.

Čís. 11839.

Bylo-li v pozemkové knize původně vloženo vlastnické právo pro veřejnou obchodní společnost, nebyla pozůstalost po veřejném společníku oné společnosti ani jeho dědicové zkráceni ve svém k n i h o v n í m právu (§ 61 knih. zák.) vkladem vlastnického práva pro jiného.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1932, R I 598/32.)

Na nemovitostech, o něž tu jde, bylo původně vloženo vlastnické právo pro veřejnou obchodní společnost Vilém H., jejímž společníkem byl Artur H. Po té bylo vloženo vlastnické právo k nemovitostem pro akciovou společnost Vilém H. Pozůstalost po veřejném společníku Arturu H-ovi žalovala akciovou společnost Vilém H. o neplatnost vkladu vlastnického práva pro tuto společnost na oněch nemovitostech a navrhla povolení knihovní poznámky spornosti. Soud první stolice poznámku povolil, rekursní soud zamítl návrh na povolení knihovní poznámky sporu. Důvody: Podle § 61 knih. zák. předpokládá poznámka sporu, že se stal vklad, při kterém je žádána, žalobou sporný. Tato poznámka spornosti se stane jen ve prospěch toho, kdo se cítí vkladem ve svém knihovním právu zkrácen, nikoliv však ve prospěch toho, jehož právo žalobou uplatňované není zapsáno v pozemkové knize. Ve vložce čís. 1644 a 1645 pozemkové knihy bylo vloženo vlastnické právo pro veřejnou obchodní společnost Vilém H., nikoliv však zemřelému Arturu H-ovi. Mohla tedy býti na svém knihovním právu zkrácena jen firma Vilém H., nikoliv však Artur H. nebo jeho pozůstalost. Není tu tedy formálních předpokladů pro knihovní poznámku spornosti ve smyslu § 61 knih. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 61 kn. zák. může žádati o poznámku spornosti ten, kdo se má za zkrácena nějakým vkladem na svém knihovním právu